

A 4185.

A B D

ehf

lugema opmise raamat.

Tarto tsensuri
arhiivist 1912.

Meljas trükk.

—•••••—
Sürjewi siinan 1904.

Trükitu G. d. M ä e s e p p ' a raamatukaupluse fuluga.

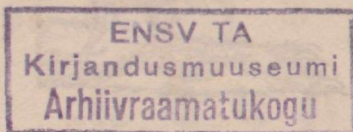
Къ напечатанію этой книги со стороны Лифл. Ев.
Лютер. консисторіи препятствій не имѣется.

Г. Эрнъ, Оберъ пасторъ церкви Св. Иоана.
Ассессоръ Консисторіи.

22. Февр. 1901.

№ 192.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 10 Сентября 1903 г.

36525

Trükitud Schnakenburg'i trükitojas Turjewis, 1903.

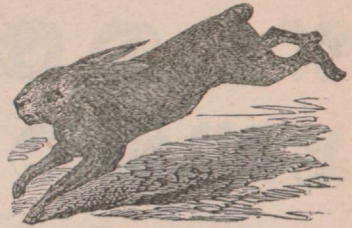
Suure kirja-tähe.

A B C D E F G H I
K L M N O P Q R S T
U V Z Ä Ö Ü.

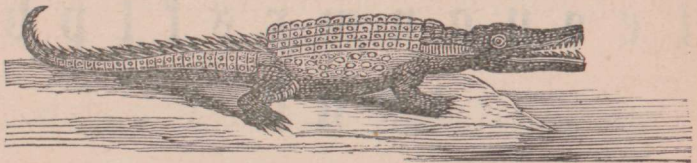
Wäikesse kirja-tähe.

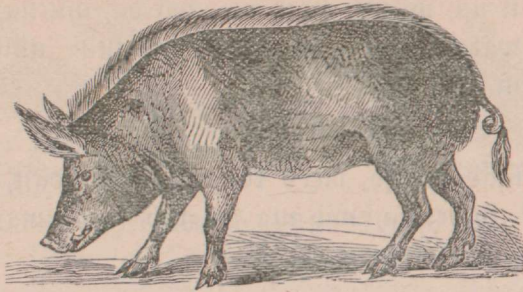
a b c d e f g h i j k l m
n o p q r s t u v w z
ä ö ü.

i e o u a n m r s k l p b
t d g h.

ba	be	bi	bo	bu	bä	bö	bō	bü
da	de	di	do	du	dä	dö	dō	dü
ga	ge	gi	go	gu	gä	gö	gō	gü
ja	je	ji	jo	ju	jä	jö	jō	jü
ha	he	hi	ho	hu	hä	hö	hō	hü
ka	ke	ki	ko	ku	kä	kö	kō	kü
la	le	li	lo	lu	lä	lö	lō	lü
ma	me	mi	mo	mu	mä	mö	mō	mü
na	ne	ni	no	nu	nä	nö	nō	nü
pa	pe	pi	po	pu	pä	pö	pō	pü
ra	re	ri	ro	ru	rä	rö	rō	rü
sa	se	si	so	su	sä	sö	sō	sü
ta	te	ti	to	tu	tä	tö	tō	tü
wa	we	wi	wo	wu	wä	wö	wō	wü
za	ze	zi	zo	zu	zä	zö	zō	zü.

hal, üts, uts, äts, ots, öts, hir, hul, just,
kas, kell, mis, soo, pai, sai, lai, rein, piir,
siil, hull, jalg, hirm, kass, köiw, kärn, külm,
kirf, lats, kurf, lust, muld, norf, pink, sölg,
sälg, sild, tolm, tops, tulp, sült, film, sild,
julg, pall, põrm, nirk, müts, must, lehm,
käis, kelp, kõrk, wang, wirk, würst, wõrk,
zirk, zirp, zilk, zolk, raist, laist, leib, weit,
wäits, weits, wõis, kuis, käis, täis, laad,
kaas, keel, riist, koot, kooft, ruut, luuk.

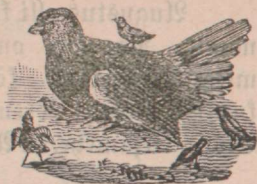
mi=na, mi=nu, an=na, mu=na, er=ne, en=no, o=li,
wirk, poig, ni=mi, nai=ne, lai=ne, lai=na, li=na,
lau=lu, me=re, rei=nu, mur=ra, lil=li, mu=ri, wa=na,
wi=li, u=pu, re=bu, ta=ba, la=ba, ta=pa, lu=ba,
pa=pa, an=na, mul=le, lei=ba, ta=re, te=re, pe=re,
pa=da, toi=du, wa=ra, lin=nu, pe=re, sa=si, su=si,

sa=ri, si=nu, mi=nu, mam=ma, mä=da, mu=na, pe=ni
ka=si wäl=ja, mes ja kas=si pu=tud, nüüd om
hää ilm.

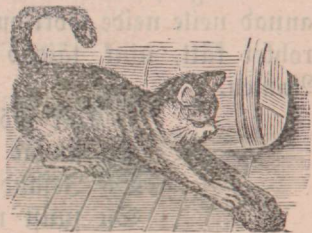
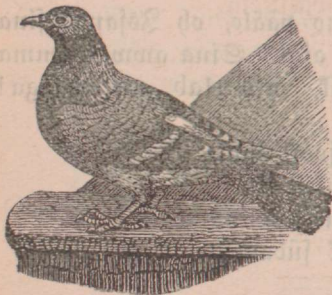
päiw lääb loo=ja, mees kōn=nib no=be=dast, su=wi
na=kab tu=le=ma, wi=ma na=kab sa=da=ma, lil=li
lää=wa äit=se=ma.

e=ma=ke=ne el=la=ke=ne, sü=gi=se=ne sü=gaw po=ri,
wi=ma sa=tab wi=hi=nal, lum=me tuis=kab tu=hi=nal,
ho=bu joo=seb ki=be=dast, üts ja kats om kolm, ta
lääb kui tuhft ja tolm.

Tulge kofku küla=latse,
Karjan=käija kaswandiku
Taha teile lugu laulda,
Tme asju awaldada:
Karja=poiss om kuningas,
Suure walla walitseja,
Pallu pere pidaja,
Kuldse krooni kandaja.
Tule, taat, tee aida
Sarapuiستا saiwastesta
Raudalista rollista,
Et ei saa waras warastada
Ega kanda karja=latse.

Adam olli edimäne inemine. Kain ja Aabel olliwa Adami latse. Abram usk Jumalat. Noa elli wee-
 uputuse ajal. Cesaw ja Jakob olliwa Iisaki poja.
 Joosep ja Benjamin olliwa Jakobi kõige armsama
 latse. Saan olli Jeesuse kõige armsam jünger. Au-
 wusta Jumalat ja armasta esamaad. Tee õigust, sis
 armastab sinnu Jummal ja inimene. Ära tee kurja, sis
 ei johtu ka sulle kurja. Jumala peljus om tarkuse
 läte. Auus nimi om kallimb kui suur rikkus, ja arm
 om paremb kui hõpe ja kuld. Sõna omal ajal kõ-
 nelda, om kui kuld upin hõbe liwwa pääl. Sõna-
 kuulmine om paremb kui kõige ülemb ohwer, ent
 wastapanemine om halwemb kui wäärjumala teenistus.
 Ärgu olgu riidu sinu nink minu wahel, sest meie
 oleme welitse.

Augustus olli keiser. Neewa om suur jõgi Wenne-
maal. Marwan om suur wabrik. Munamägi om
meie maa kõige kõrgemb mägi. Kalewi-poig olli
kuulus mees. Kreuzwald ja Wiidemann olliwa suure
Gesti kirjamehe. Aleksander III. olli Wenne keiser.

Latse hommuigo palwus.

Mina kita ja tenna sinnu, armas taiwane Eja!
Jeesuse Kristuse, sino armsa Poja läbi, et sina minno
sel ööjel nii armulikult olet hoitnu nink kaitsnu. Mina
anna oma ihu, henge nink elu sinu esa hoolde nink
kätte; sinu püha waim saatku minno ka sel päiwal
nink egal ajal tasatse tee pääle. Amen.

Oh Jeesusen,
Mu ülemb õnn,
Kes öösel ollid kaitsja!
Mo awita
Sel päiwal ka
Nink ole mino hoitja!

Sune söömaigo.

Kiige silma lootwa sino pääle, oh Issand! sina
annad neile neide sööki omal ajal. Sina awwad omma
rohket kätt, nink täidab kiik, mes elab, meelehäaga!
Amen.

Kõik sööki jooki ihule
Sa annad rohkest kääst,
Oh Issand, meie tenname
Su suust nink südamest.

Veran söömaiga.

Meie tenname sinno, armas taiwane Eja, et sa meid jälle omma armo andidega oled söönuus tennu. Anna meile ka edespäide meie päivalikku leiba, nink õnnista meid ihu ja henge poolest! Amen.

Nii kui sa armu näitnu
Nink meie iho toitnu,
Nii anna, Issand Jummal!
Ka, mes om hengel waja.

Edangu palwus.

Mina kita ja tenna sinno, et sa sel päiwal minno nii armolikult olet hoidnu nink kaitnu. Mina palle sinno, anna mulle kiik minu patu andis, et ma rahulikult wõi uinuda. Soia meid kõige õnnetuse nink kurja eest, Jeesuse Kristuse oma armsa Poja perast! Amen.

Kui om see öö mul wiimne tääl,
Mes mina maha ilma pääl,
Siis wõta mino hengeke
So manu, Issand, taiwade,

Kiik hää ande, nink kiik täwwelik ande om ülewast, nink tuleb maha walguse Efast.

Luteruse väikene Katekismus.

Edimäne päätüft.

Summal kümmes käftu.

Edimäne käft.

Meina ole Issand, sino Summal, sinul ei pea mitte muid jumalaid olema Meino een.

Mes see om?

Meie peame Sumalat üle kiige asju pelgama, armastama nink (uskma ehk) Tema pääle lootma.

Teine käft.

Sina ei pea mitte Issanda, oma Sumala nimme kurjaste pruukma; sest Summal ei taha seda mitte nuhtlemata jätta, ke Tema nimme kurjaste pruugib.

Mes see om?

Meie peame Sumalat pelgama nink armastama, et meie Tema nime man ei wannu, ei nea, ei nõio, ei wõlfi, ei ka peta, enge peame teda kiige häda sisen appi hõikama, pallega, kitma nink tennama.

Kolmas käft.

Sinna pead pühapäiwa pühendamama.

Mes see om?

Meie peame Sumalat pelgama nink armastama, et meie jutust nink Sumala sõnna ära ei põle, enge peame seda pühäs pidama, hääle meelel kuulma nink opma.

Neljas käst.

Sina pead oma essa nink oma emma awwustama, et sino käsi häste läib nink sina kawwa elad maa pääl.

Mes see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie omme wanembit nink esandit ära ei põle, ei ka wihasta, enge peame neid awwustama, neid orjama, neide sõna wõtma nink neid armsas nink ausas pidama,

Wijes käst.

Sina ei pea mitte äratapma.

Mes see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba ihule üttegi kahju ehk wikka ei tee; enge peame teda awitama nink edesi saatma kiige ihuliku häda sisen.

Ruwwes käst.

Sina ei pea mitte abielu rikma.

Mes see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie puhtaste nink auusaste elame sõnnu nink tegude sisen, nink et egaüts oma abikaasa peab armastama nink awwustama.

Säitemes käst.

Sina ei pea mitte warastama.

Mes see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba raha ehk hääd ei wõta, ehk ka-

wala kauba ehk ostmisega henne kätte ei saada; enge peame teda awitama, tema hääd nink päätoidust kaswatada nink hoita.

Katesjas käsk.

Sina ei pea mitte kawalat tunnistust andma oma lähemba wasta.

Mes see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba pääle kawalal kombel ei wõlfi, teda ei peta, keelt tema pääle ei pessa ehk kurja kõnet ei tõsta; enge meie peame teda wabandama, hääd temast kõnelema, nink kiik asju hää poole käändma.

Ütesjas käsk.

Sina ei pea mitte himustama oma lähemba maija.

Mes see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma kawalusega oma lähemba perandust ehk maija hennele ei püüwa, ei ka üteki õiguse tähe all henne kätte ei saada; enge peame teda awitama, et tema seda wõis pidada nink see manu jääda.

Kümnes käsk.

Sina ei pea mitte himustama oma lähemba naist, sulast, näitsikut, tõbrast ehk kiik, mes tema peralt om.

Mes see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba naist, peret ehk tõbrast henne

poole ei kisu ehk temast ära ei saada; enge peame neid manitsema, et nema jääwa ning teewa mis neil sünnis.

Mes ütleb nüüd Summal kiigist neistsinatsist kaskest?

Tema ütleb niida:

Mina Issand, sino Summal, ole wäkew wihane Summal, kes neide pääle, kea Minno wihkawa, wanembide pattu kodu otsib laste pääle, kolmanda ning neljanda põlwe sisse; ent neile, kea Minno armastawa ning Minno kaskte pidawa, tee Mina hääd ammal tuhanda põlwe sisse.

Mes see om?

Sumal ähwardab nuhelda kiiki, kea neidesinaste kaskude üle astwa; seeperast peame Tema wiha pelgama ning ei pea mitte niisuguste kaskte wasta tegema; ent Tema toowotab armu ning kiik hääd kiigile, kea Tema kaskte pidawa. Seeperast peame Teda ka armastama, Tema pääle lootma ning hääl meelel Tema kaskte perra tegema.

Tõine päätükk.

Püha risti-usk.

Edimäne tükk.

Loomise st.

Mina usu Sumala, see Eisa, kiigewägewa taitwa ning maa Looja sisse,

Mes see om?

Mina usu, et Summal minno kiige looduasjuga om loonu, mulle andnu ihu ning henge, filmi, kõrwu

nink kiik luulikmisi, meelt nink mõistust, nink weel ülespeab; pääle see röiwid nink kangi, sööki ning jooki, maja nink kotta, naist nink last, põldu, tõprid nink kiik hääd, kiige ihu nink elu tarwituse nink päätoidusega rikalikult ning egapäiwa õnnistab, kiige häda eest kaitseb, nink kiige kurja eest hoiab nink paimendab. Nink seda kiik teeb Tema selgest esalikust nink jumalikust armust nink heldusest, ilma mino ärateenimise nink tööta. See kiige eest ole mina jälle wõlgo, Teda tenata nink kitta, orjata nink kuulda. See on tõtelikult tõisi.

Tõine tükk

Aralunastamise st.

Nink mina usu Jeesuse Kristuse Jumala ainu-
sündinu Poja, meie Issanda sisse, ke om saadu
pühast Waimust, sündinu neitsist Mariast, kannat-
tanu Ponziuse Pilatuse all, risti pääle poodu,
ärakoolnu, mahamaetu, allalännu pörgohauda,
kolmandamal päiwal ülestõusnu koolnuist, üles-
lännu tairwade, istub Jumala, see kiigewägewa
Esa, hääl kael. Säält saab Tema tulema kohut
mõistma elawide nink koolnuide pääle.

Mes see om?

Mina usu, et Jeesus Kristus tõsine Jummal Egest igawest sündinu, nink ka tõsine inimene, neitsist Ma-
riast sündinu, om mino Issand, ke minno ärakadunut
nink ärasunnitu inemist om lunastanu, äraostnu nink
ärapästnu kiigest patust, surmast nink kuradi wäest;
ei mitte kulla ega hõpega, enge oma püha kalli we-
rega, nink oma süüta kannatamise nink surmaga, et

mina Tema oma oles ning Tema riigin Tema all elas ning Teda orjas igawetsen õigusen, wagausen ning õndsufusen, õtse niida kui Tema om ülestõsnu surmast, elab ning walitseb igawes. See om tõtelikult tõisi.

Kolmas tükk.

Pühendamise.

Mina usu püha Waimu sisse, ütte püha kristliku kirikut, pühide kogudust, patu andisandmist, liha ülestõsemist, ning igawest ello. Amen.

Mes see om?

Mina usu, et mina ei wõi mitte omast meelest ehk wäest Jeesuse Kristuse, oma Issanda sisse usku, ehk Tema mano tulla; enge püha Waim om minno armooppuse läbi kutsuu, omme andidega walgustanu, õigen usun pühendanu ning üeespidanu; õtse niida kui Tema kogona kristlikko kogudust maa pääl kutsub, kogub, walgustab, pühendap ning Jeesuse Kristuse man peab õigen ainun usun; sen kristlikun kogudusen annab Tema mulle ning kiigile uskjile egapäiw kiik pattu rikalikult andis ning saab wiimsel päiwal minno ning kiik koolnuid ülesäratama ning mulle kiige uskjidega Kristuse sisen igawest ello andma. See om tõtelikult tõisi.

Kolmas päätükk.

Püha Gessa-meie palwus.

Meie Gessa, ke Sina olet taiwan. Pühendus saago Sino nimi. Sino riik tulgo. Sino tahtmine sündko, kui taiwan, niida ka maa pääl.

Meie päivalikko leiba anna meile täämba. Nink anna meile andis meie süüda, niida kui meie andis anname ommile süüdlasile. Nink ära saada meid mitte kiusatuse sisse; enge pästa meid ära kurjast. Sest Sino peralt om riik nink wägi nink awwutus igawetsest ajast. Amen.

Alustusse sõna.

Meie Etsa, ke Sina olet taiwan.

Wes see om?

Jummal tahab meid seega häälitseda, et meie peame uskma, Teda meie õiget Etsat olewat, ning meid Tema õigid latsti; et meie julgeste nink kiige lootusega Teda peame pallega, nii kui armsa latse omma armsat Etsa pallega.

Edimane palwe.

Pühendedus saago Sino nimi.

Wes see om?

Jumala nimi om küll esi hennest püha; ent meie pallega sensinatsen palwen, et tema ka meie man pühas saas.

Kuis see sünnib?

Kui Jumala sõna selgede nink puhtaste opetedas, nink meie ka pühalikult nii kui Jumala latse see perra elame. Seda awita meid, armas Etsa taiwan! Ent ke tõisite opetab nink elab, kui Jumala sõna opetab, see ei pühenda mitte meie sean Jumala nimme. See eest hoia meid, armas taiwane Etsa.

Teine palwe.

Sino riik tulgo.

Mes see om?

Jumala riik tuleb küll ilma meie palweta esi hendaft. Ent meie palleme sensinatsen palwen, et see ka meie manu tules.

Kuis see sünnib?

Kui taiwane Etsa meile oma püha Waimu annab, et meie Tema püha sõna, Tema armu läbi usume ning jumalikult elame siin ajalikult ning säääl igawes.

Kolmas palwe.

Sino tahtmine sündko kui taiwan, niida ka maa pääl.

Mes see om?

Jumala hää, armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palweta; ent meie palleme sensinatsen palwen, et tema ka meie man sünnis.

Kuis see sünnib?

Kui Jumal liik kurja nõwwo ning tahmist ära häetap ning keelap ära seda, mes meid ei taha laske Jumala nimme pühendada ning Tema riiki tulla: nii kui om kuradi, see ilma ning meie liha tahtmine, enge kinnitab ning peab meid kangede oman sõnan ning usun meie otsani. See om tema armuline ning hää tahtmine.

Neljas palwe.

Meie päiwalikko leiba anna meile täämba.

Mes see om?

Summal annab päivalikko leiba ka küll ilma meie palweta kiigile kurjile inimestele; ent meie palleme sensinatzen palwen, et Tema meid seda lases tuta nink tenoga meie päivalikko leiba wasta wotta.

Mes om päivalik leib?

Kiik, mes iho toidusele nink ülespidamisele tarwis om, niida kui om: söök, jook, rõiwa, kängitse, hoone nink maja, põld, tööpra, raha, hää, waga abifaas, waa latse, waga pere, waa nink usutawa ülemba, hää walitsus, hää ilm, raho, terwis, karistus, auw, hää söbra, usutawa külalile nink muido niisugust.

Wiies palwe

Anna meile andis meie süüdi, niida kui meie andis anname ommile süüdlasile.

Mes see om?

Meie palleme sensinatzen palwen, et Eessa taiwan es tahas mitte meie patu pääle kaeda, ei ka neide perast meie pallemist meile keelda; sest meie ei ole mitte see wäärt, mes meie palleme, ei ole ka mitte seda ärateeninu; enge Tema tahas meile kiik selgest armust anda; sest meie teeme egapäiwa palju pattu nink teenime selget nuhtlust. Sis tahame meie ka küll jälle südamest andis anda nink hää meel häädetta neile, te meie wasta patwa.

Kuwwes palwe.

Nink ära saada meid mitte kiusatuse sisse.

Mes see om?

Jummal ei kiusa küll kedage; ent meie palleme sensinatzen palwen, et meid Jummal tahas hoita nink ülespidada, et meid kurat, ilm nink meie liha ära ei peta, ei ka hukata umbusu, kate mötte nink muu suure häi nink patu sisse; nink ehk meid seega peas kiusatama, et meie siski wõime ärawäärda nink wõimust saada.

Säitsmes palwe.

Enge päästa meid ära kurjast.

Mes see om?

Meie palleme sensinatzen palwen, ötse kui üte puhuga, et meid Esja taiwan kiigesugutsest iho- nink henge-, wara- nink awwokahjust tahas ärapästa nink wiimate kui meie tunnikene tuleb, meile öndjat otsa anda nink meid armuga sestinatsest häda-orust henne manu taiwade wõtta.

Lõpetuse sõna.

Sest Sino peralt om riik ning wägi nink awwustus igawetses ajas. Amen.

Mes om Amen?

Et mina pea kindma olema, et niisugutse palwe omma Esale taiwan wastuwõtliko nink kuuldu; sest

temä esi om meid käsknu niidade pallelda, nink toowotanu meid kuulda. N amen, a amen, see om: Ja, ja, niida peab sündima.

Neljas päätükk.

Püha ristmise saakrament.

Es mält: Mes om ristmine?

Ristmine ei ole mitte paljas wesi, enge om wesi, Jumala käsun säetu nink Jumala sõnaga ühendedu.

Määranes see Jumala sõna om?

Kui meie Issand Jeesus Kristus ütleb Matteuse raamatun wiimatsen päätükkin: Minge nink teke jüngris kiik paganid, neid risten E sa, Poja nink püha Waimu nimel.

Tõiselt: Mes annab ehk saadab ristmine?

Tema saadab patu andisandmist, päästab ära surmast nink kuradist nink annab igawest õndsust kiigile, kea seda uskwa, mes Jumala sõna nink toowotus ütleb.

Määranes om seesama Jumala sõna nink toowotus?

Kui meie Issand Jeesus Kristus ütleb Markuse raamatun wiimatsen päätükkin: Kes usub nink ristitas, see saab õndsas; ent kes ei usu, see saab ärasunnitus.

Kolmandalt: Kuis wesi nii suuri asju wõib tetä?

Wesi ei tee seda tõtelikult mitte, enge Jumala sõna, mes weega nink wee man om, nink usk, mes seda Jumala sõnna ween usub. Sest ilma Jumala sõnata om wesi paljas wesi nink ei ole mitte ristmine, ent Jumala sõnaga om tema ristmine, see om: elowesi täis armo nink wastfessündimise mõskmine pühan Waimun, niida kui püha Paulus ütley Tiituse raamatun kolmandan päätükin:

Jummal Eja teeb meid oma halestusse perra õndsas jällesündimise, mõskmise nink püha Waimu wastfestegemise läbi, keda Tema rikkalikult meie pääle om wäljakallanu Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija läbi, et meie Tema armust õiges tettu igawetse elo perandajis saasse looduse perra. See om tõtelik sõna.

Neljandalt: Mes tähendab ristmine?

Tema tähendab, et wana Adam meie sijen peab egapäiwatse kahitsemise nink patust-käändmise läbi äraupotetama nink äraoolma kiige patu nink kurja himoga nink peab egapäiwa jälle ettetulema nink ülestösema wastne inemine, ke õigusen nink puhtusen Jumala een igawes elab.

Konnes see kirjotet om?

Püha Paulus Roomaliste raamatun kuwwendan päätükin ütley: Meie oleme Kristusega maha

matetu ristmise läbi surma sisse, et õtse kui Kristus om ülesäratetu koolnuist Ega arwustuse läbi, niida peame ka meie wastfen elun läima.

Wies päätüff.

Püha altari saakrament.

Mes om altari saakrament?

See om meie Issanda Jeesuse Kristuse tõtelik tõisine iho nink weri, leiwa nink wiina all meile ristirahwale süwwa nink juwwa, Kristusest esi säetu.

Konnes see kirjotet om?

Niida kirjotawa pühaewangelisti Matteus, Markus, Luukas nink püha apostel Paulus:

Meie Issand Jeesus Kristus sel ööl, kui Teda äraanti, wõt Tema leiwa, tenäs nink murs nink and ommile jüngrile nink üteli: Wõtke, sööge, see om Mino iho, mes teie eest andas. Seda teke Mino mälestuses.

Selsamal kombel wõt Tema ka karika perast ödango-söömaaga, tenäs nink and neile nink üteli: Wõtke nink jooge kii see sifest: seesinane karik om wastne leping Mino weren, mes teie nink paljude eest ärawaletas patu andisandmises.

Seda teke, nii sagede kui teie seda joote, Mino mälestuses.

Mes awitab niisugune söömine ning joomine?

Seda näitawa meile neefinatse sõna: „Teie eest äraantu ning ärawaletu patu andisandmises“; see om: et meile saakramendin patu andisandmist, ello ning õndsust neide sõnnu läbi antas; sest kon patu andisandmine om, sääl om ka elo ning õndsus.

Kuis wõib iholik söömine ning joomine nii suuri asju teta?

Söömine ning joomine ei tee seda tõtelikult mitte, enge ne sõna, mes niida käuwa: Teie eest äraantu ning ärawaletu patu andisandmises.“ Nee sõna omma iholiko söömise ning joomise man pääasi pühan saakramendin; ning ke neid sammu sõnnu usub, sel om, mes nema ütlewa ning toowotawa, see om: patu andisandmine.

Kes sis püha altari-saakramenti tululikult wasta wõtab?

Paastma ning iholikult henda walmistama om küll kaunis wäljaspidine walmistamine: ent see om õigede ausa ning walmistedu, ke neid sõnnu usub: „Teie eest äraantu ning ärawaletu patu andisandmises.“ Ent ke neid sõnnu ei usu, ehk sest katsite mõtleb, see om umbusklik ning ei ole mitte õigede walmistedu. Sest see sõna: „Teie eest“ püwwab selgid usklikke sõamid.

Jumala riigi wõtme pidamisest.

Mes om Jumala riigi wõtme?

Jumala riigi wõtme om see wõimus, mes meie Issand Jeesus Kristus maa pääl armu-oppuse kuulutamise sisse om säädnu, neile patatsile, kea henda patust käändwa, pattu andis anda, ent neile, kea henda patust ei kääna, pattu kinnitada: niida kui Kristuse sõna tunnistawa.

Kuis sis Jeesus Kristus ütleb?

Niida ütleb tema Jaani raamatun 20. päätükin:

Stje kui Esa Minno om lähätanu, niida lähäta Mina teid ka. Wõtke püha Waimo; kelle teie pattu andis annate, neile omma nema andis antu nink kelle teie pattu kinnitate, neile omma nema kinnitedu.

Mes tarwis neesinatse wõtme kõlbawa?

Seda näitawa meile ne sõna: Kelle teie pattu andis annate, neile omma nema andis antu. See om, et uskjile Kristuse nimel patu andisandmist, mes Tema oma were nink surma läbi neile om saatnu, kuulutedas nink kinnitedas, et neide usk peab kindmambas minema, neide südame teedmine kinnitedama nink waigistedama: sest usu perra tulep raho sõame sisse, kui patt om andis antu.

Kuis inimene wõib pattu andis anda?

Inimene ei tee seda tõtelikult mitte nii kui inemine esi heneseft, enge ameti perast, Issanda Kris-

tuse käskmise pääle, niida kui ne sõna tunnistawa: Kelle teie pattu andis annate, neile omma nema andis antu; wõtke püha Waimu. Sest õtse kui inimese Pojal maa pääl wõimus om, pattu andis anda, niida om Tema sedasama wõimust jutuse ameti sisse säädnu, kui Tema ütleb: Õtse kui Esa Minno om lähätanu, niida lähäta Mina teid ka. Jaan. 20, 21 ning Luk. 10, 16; Kes teid kuuleb, see kuuleb Minno.

Kelle sis peab pattu andis antama?

Neile, kea tõsitsen kahitsemisen omme pattu üles-tunnistawa, ning alandliko uskliko sõamega armu ning rõõmustamist Jeesuse Kristuse perast pallewa. Niida kui Jõsand Kristus luuwalutsese ütleb, Matt. 9, 2: Ole rõõmsa, poig, sino patu omma sulle andis antu. Ning patu kahitsejale naisele, Luk. 7. 48, 50: Sino patu olgo sulle andis antu; sino usk om sinno awitanu; mine ära rahoga.

Kelle sis pattu peab kinnitedama?

Kiigile umbustjile ning neile, kea henda patust ei kääna, kea wallatol kombel patu sisse jääwa elama ning kiik kristlikko manitsust ärapõlgwa: niida kui meie Jõsand Jeesus Kristus opetab, Matt. 18, 15: Kui sino weli sino wasta pattu teeb, siis mine ning noomi teda henne ning tema wahel ütfinda. Kui tema sinno kuuleb, sis oled sina oma welle wõitnu. Ent kui tema (sinno) ei kuule, sis wõta weel ütte ehk kätte hennega, et kiik asi saisab kate ehk kolme tunnistaja juun. Ent kui tema neid ei kuule, sis üttele seda kogu-dusele, ent kui tema kogodust ei kuule, sis pea teda ni kui paganat ning müüdnikko.

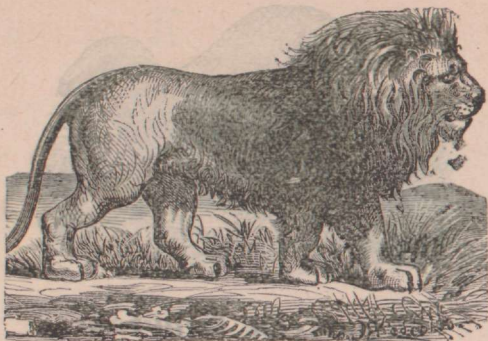

Suure kirjotuse tähe.

A B C D E F G H I K L M
N O P R S T U W Z
Ä Ö Ö Ü

Wäikese kirjotuse tähe.

a b d e g h i j k l m n o p r s t
u w z ä ö ö ü.

Arvu tähe ja nende nime.

●	●●	●●●	●●●	●●●●	●●●●	●●●●●
1	2	3	4	5	6	7
üks	kaks	kolm	neli	viis	kuus	seitse
		●●●●	●●●●	●●●●●		
		8	9	10		
		kahesja	ütesja	kümme		

11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 22
 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 34,
 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 45, 48, 50, 52, 56,
 59, 60, 63, 65, 67, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100.

Wene-feele firja-tähe.

<i>A a</i>	A a	a
<i>B b</i>	Б б	ь
<i>B b</i>	В в	w
<i>T t</i>	Г г	g
<i>D d, d</i>	Д д	d
<i>E e</i>	Е е	e
<i>M m</i>	Ж ж	ſche
<i>Z z</i>	З з	ſe
<i>U u</i>	И и	i
<i>T t</i>	I i	i

<i>К к</i>	К	к	ƙ
<i>Л л</i>	Л	л	l
<i>М м</i>	М	м	m
<i>Н н</i>	Н	н	n
<i>О о</i>	О	о	o
<i>П п</i>	П	п	p
<i>Р р</i>	Р	р	r
<i>С с</i>	С	с	(kōwa) s
<i>Т т</i>	Т	т	t
<i>У у</i>	У	у	u
<i>Ф ф</i>	Ф	ф	f (ehw)
<i>Х х</i>	Х	х	hʃ
<i>Ц ц</i>	Ц	ц	tʃe
<i>Ч ч</i>	Ч	ч	tʃhe

<i>Ш ш</i>	Ш	Ш	Я	ſcha (kōwa
<i>Щ щ</i>	Щ	Щ	Л	ſchſcha
<i>Ъ ъ</i>	Ъ	Ъ	М	järj
<i>Ы ы</i>	Ы	Ы	Н	jerōi
<i>Ь ь</i>	Ь	Ь	О	jer
<i>Ѣ ѣ</i>	Ѣ	Ѣ	П	jätj
<i>Э э</i>	Э	Э	Р	e
<i>Ю ю</i>	Ю	Ю	С	ju
<i>Я я</i>	Я	Я	Т	ja
<i>Ѡ ѡ</i>	Ѡ	Ѡ	У	ſita
<i>Ѳ ѳ</i>	Ѳ	Ѳ	Ф	iſchitſa
<i>Ѵ ѵ</i>	Ѵ	Ѵ	Х	i

Д Д
Р Р

Русскій народный гимнь.

Боже, Царя храни
Сильный, державный
Царствуй на славу, на славу намъ!
Царствуй на страхъ врагамъ,
Царь православный,
Боже, Царя храни!

—
Sumal, keisrit kaitse sa
Wägewalt, kuulsalt
Walitsta kiituseks!
Elagu kuuu ta,
Walitsegu auuga!
Sumal, keisrit kaitse sa!

Üts förd üts.

1 förd 1 om 1	5 förd 1 om 5	8 förd 1 om 8
2 × 1 = 2	5 × 2 = 10	8 × 2 = 16
2 × 2 = 4	5 × 3 = 15	8 × 3 = 24
2 × 3 = 6	5 × 4 = 20	8 × 4 = 32
2 × 4 = 8	5 × 5 = 25	8 × 5 = 40
2 × 5 = 10	5 × 6 = 30	8 × 6 = 48
2 × 6 = 12	5 × 7 = 35	8 × 7 = 56
2 × 7 = 14	5 × 8 = 40	8 × 8 = 64
2 × 8 = 16	5 × 9 = 45	8 × 9 = 72
2 × 9 = 18	5 × 10 = 50	8 × 10 = 80
2 × 10 = 20		
3 förd 1 om 3	6 förd 1 om 6	9 förd 1 om 9
3 × 2 = 6	6 × 2 = 12	9 × 2 = 18
3 × 3 = 9	6 × 3 = 18	9 × 3 = 27
3 × 4 = 12	6 × 4 = 24	9 × 4 = 36
3 × 5 = 15	6 × 5 = 30	9 × 5 = 45
3 × 6 = 18	6 × 6 = 36	9 × 6 = 54
3 × 7 = 21	6 × 7 = 42	9 × 7 = 63
3 × 8 = 24	6 × 8 = 48	9 × 8 = 72
3 × 9 = 27	6 × 9 = 54	9 × 9 = 81
3 × 10 = 30	6 × 10 = 60	9 × 10 = 90
4 förd 1 om 4	7 förd 1 om 7	10 förd 1 om 10
4 × 2 = 8	7 × 2 = 14	10 × 2 = 20
4 × 3 = 12	7 × 3 = 21	10 × 3 = 30
4 × 4 = 16	7 × 4 = 28	10 × 4 = 40
4 × 5 = 20	7 × 5 = 35	10 × 5 = 50
4 × 6 = 24	7 × 6 = 42	10 × 6 = 60
4 × 7 = 28	7 × 7 = 49	10 × 7 = 70
4 × 8 = 32	7 × 8 = 56	10 × 8 = 80
4 × 9 = 36	7 × 9 = 63	10 × 9 = 90
4 × 10 = 40	7 × 10 = 70	10 × 10 = 100

